

(Viešosios įstaigos veiklos ataskaitos forma)

VšĮ „Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas“

(viešosios įstaigos pavadinimas)

2024 metų VEIKLOS ATASKAITA
(ataskaitinis laikotarpis)

2025 04 30 Nr. 1
(data)

I SKYRIUS
INFORMACIJA APIE VEIKLĄ ATASKAITINIŲ LAIKOTARPIU
1. Veiklos tikslai:
1.1. efektyvių ir inovatyvių sprendimų paieška bei taikymas derinant juos su tradiciniais metodais, užtikrinant natūralių pelkių bei jų biologinės įvairovės apsaugą, sėkmingą pažeistų pelkių atkūrimą ir didinant ekosistemų atsparumą pokyčiams.
1.2.siekti plataus masto pažeistų pelkių atkūrimo į gyvybingas pelkių ekosistemas
1.3.siekti interesų grupių ir sprendimų priėmėjų įtraukties į pelkių atkūrimą.
2. Uždaviniai:
2.1.demonstruoti geriausias praktikas atkuriant pelkes siekiant didelio masto pelkių atkūrimo.
2.2. aktyviai dalyvauti įvairiose advokacijos veiklose įtakojančios sprendimų priėmėjus ir plečiant interesų grupių įtraukimą.
2.3.vystyti finansinių paskatų sistemą ir naujų ūkio šakų kaip pelkininkystę vystymą sudarant patrauklesnes sąlygas atkurti pelkes.
2.4. Didinti organizacijos institucinius ir finansinius pajėgumus, didinti organizacijos žinomumą.
2.5. Vykdyti švietimą apie pelkes.
3. Siekiant veiklos tikslų atlikti darbai:
3.1. vykdėme projektą: „Pelkių atkūrimo skatinimas darant poveikį teisėkūrai, didinant visuomenės sąmoningumą ir įtrauktį, siekiant šalies ŠESD emisijų sumažinimo“. Projektui skirta suma – 85 856,43 Eur. Projektas finansuojamas Klimato kaitos programos lėšomis, kurią administruoja Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra Projekto lyderis – Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas, partneris Aplinkosaugos koalicija Projekto pradžia – 2023-09; Projekto pabaiga – 2025-06 - pradėta rengti aplinkosauginė pelkių atkūrimo ir apsaugos pozicija - pateikėme pasiūlymus naujos Vyriausybės programai. - pradėtos rengti ekspertinės nuomonės ir siūlymai dėl išankstinės durpynų rekultivacijos pelkių atkūrimo žemės ūkio naudmenose, anglies kreditų vystymo pelkėse ir kt. - Atlikta reprezentatyvi nuomonės apklausa dėl pelkių išsaugojimo svarbos - Pradėti rengti informaciniai bukletai.
3.2. gautas finansavimas LIFE projektui „Kompleksinis požiūris į buveinių išsaugojimą diegiant artimos gamtai miškininkystės praktikas BAST lygiu LIFE23-NAT-LT-LIFE ForestHabitatLT Nr. 101147231“. Projekto lyderis – VĮ Valstybinių miškų urėdija, partneriai: Vytauto Didžiojo universitetas, Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas. Bendra projekto vertė – 3 944 615,99 Eur.

Projektą finansuoja Europos Sąjungos LIFE programa, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir projekto partneriai.

2024 metais atlikti darbai:

- Pasirašyta partnerystės sutartis su VMU.
- Pradėti pasirengiamieji analitiniai darbai dėl projekte numatytų pelkių: Praviršulio draustinio, Buktos girios, Dabravolės durpyno atkūrimo.
- Pradėtos rengtos „Gyvųjų“ laboratorijų koncepcijos.

3.3. Siekiant vystyti pelkininkystę užbaigėme projektą „Pelkininkystės plėtra žemės ūkyje Baltijos šalyse. Baltijos šalių ūkininkų indėlis į organinės anglies kaupimą durpiniuose dirvožemiuose: praktiniai mainai, susiję su pelkininkyste ir anglies dioksido įsisavinimu ūkininkaujant“.

Projekto trukmė 2021 08 - 2024 06, Partneriai – Projekto lyderis – Michaelio Zukovo fondas – Greifswaldo pelkių centro partneris (Vokietija), Estijos gamtos fondas (Estija), Ežerų ir pelkių tyrimų centras (Latvija). Bendra projekto vertė – 612 955 Eur. Projektą finansuoja Europos klimato iniciatyva (European Climate Initiative EUKI), remiama Vokietijos federalinės ekonomikos ir klimato apsaugos ministerijos.

2024 m. atlikti darbai:

- Pelkininkystės produktų paroda eksponuota įvairiose Lietuvos ekspozicijų erdvėse (mokslo ir kt. įstaigose) bei atvirose erdvėse lauko renginių metu;
- Išleistas leidinys „*Pelkininkystė. Klimatui palankus ūkininkavimas šlapiuose durpiniuose dirvožemiuose*“, skirtas žemių savininkams ir žemdirbiams, suinteresuotiems žemės ūkio, gamtos apsaugos ir savivaldybių specialistams bei plačiajai visuomenei.
- Internetu patalpintas ir įvairių renginių metu demonstruotas videofilmas „*PELKININKYSTĖ. Ūkininkavimas šlapiuose durpiniuose dirvožemiuose*“ apie klimatui palankų ūkininkavimą šlapiuose durpiniuose dirvožemiuose
- Surengtos lauko dienos Žuvinto biosferos rezervate.

3.4. Parengta projekto paraiška ir gautas finansavimas projektui „Žemės ūkio paskirties durpynų atkūrimo skatinimas, didinant tikslinių grupių gebėjimus Lietuvos ir Lenkijos pasienio regione (SavePeatLands)

Projekto pradžia - 2024-12, Projekto pabaiga - 2025-11 Projekto lyderis - Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas, Projekto partneris - Lenkijos paukščių apsaugos draugija (Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków), Asocijuoti partneriai - Lietuvos savivaldybių asociacija, Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcija. Bendra projekto vertė - 159 496,79 eurai.

Projektą finansuoja Europos Sąjungos INTERREG Lietuva-Lenkija programa ir projekto partneriai.

2024 m. atlikti darbai:

- Pasirašyta sutartis su projekto partneriu.
- Pradėti pasirengiamieji darbai.

3.5. Tęsėme aktyvią advokaciją dėl esminių pokyčių pelkių apsaugos ir atkūrimo politikoje:

- Prisidėjome prie tarptautinės akcijos #RestoreNature ragindami išlaikyti Lietuvos poziciją, palaikančią Europos Sąjungos Gamtos atkūrimo reglamento priėmimą.
- Dalyvaujame Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano (SP) įgyvendinimo stebėsenos komitete.

3.5. Anglies pėdsako mažinimo veiklos:

- Toliau bendradarbiaujame su Luminor banku ir kitomis įstaigomis, padėdami joms sumažinti anglies pėdsaką- 2024 metais įvykdėme hidrologinio režimo atkūrimo darbus Paąžuolynės botaniniame-zoologiniame draustinyje.
- Stebime Europos Komisijos savanoriškos ilgalaikio anglies dioksido absorbavimo, anglies kaupimo ūkininkavimo ir anglies saugojimo produktuose sertifikavimo sistemos (CRCF) vystymo

procesą bei dalyvaujame ES Anglies kaupimo ūkininkavimo veiklų metodologijų vystymo darbo grupėse.

3.6. Komerčinės, konsultacinės veiklos:

- 2024 metais parengėme 5 miestų (Vilkaviškio, Anykščių, Kaišiadorių, Naujosios Akmenės ir Jurbarko) žalinimo schemas.
- Teikėme kitas ekspertines konsultacijas.

- 4.6. dalyvauta ir pristatyti pranešimai įvairiais pelkių apsaugos klausimais nacionaliuose ir tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose.

4. Siekiant veiklos tikslų pasiekti rezultatai:

4.1. atkurtas Pažiuolynės durpynas, sumažėjusios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos bei sduarytso sąlygos pelkių buveinėms atsikurti

4.2. pelkių apsaugos klausimai įtraukti į XIX LR Vyriausybės programą

4.3. išaugęs visuomenės bei interesų grupių supratimas bei žinios apie pelkes, jų išsaugojimo svarbą, tvarų naudojimą (pelkininkystę)

4.4. išaugę organizacijos pajėgumai bei gebėjimai, išvystytos strateginės partnerystės su Lietuvos bei užsienio organizacijomis.

4.5. pradėtos rengti naujos paraiškos, skirtos organizacijos tikslų pasiekimui.

4.6. palaikomi ir užmezgami ryšiai su užsienio šalių partneriais, informuota užsienio auditorija apie pelkų atkūrimo ir pelkių būklę.

II SKYRIUS

INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ VEIKLĄ ATEINANČIAIS FINANSINIAIS METAIS

5. Veiklos tikslai:

5.1. toliau įgyvendinti misiją - efektyvių ir inovatyvių sprendimų paieška bei taikymas derinant juos su tradiciniais metodais, užtikrinant natūralių pelkių bei jų biologinės įvairovės apsaugą, sėkmingą pažeistų pelkių atkūrimą ir didinant ekosistemų atsparumą pokyčiams.

5.2. siekti plataus masto pažeistų pelkių atkūrimo į gyvybingas pelkių ekosistemas

5.3. siekti interesų grupių ir sprendimų priėmėjų įtraukties į pelkių atkūrimą.

6. Uždaviniai:

6.1. demonstruoti geriausias praktikas atkuriant pelkes siekiant didelio masto pelkių atkūrimo

6.2. aktyviai dalyvauti įvairiose advokacijos veiklose įtakojant sprendimų priėmėjus ir plečiant interesų grupių įtraukimą

6.3. vystyti finansinių paskatų sistemą ir naujų ūkio šakų kaip pelkininkystę vystymą sudarant patrauklesnes sąlygas atkurti pelkes

6.4. Didinti organizacijos institucinius ir finansinius pajėgumus, didinti organizacijos žinomumą.

6.5. Vykdyti švietimą apie pelkes.

7. Siekiant veiklos tikslų planuojami atlikti darbai:

7.1. didinsime atkurtų pelkių plotą ir demonstruosime gerąsias pelkių atkūrimo bei sprendimų priėmėjų įtraukimo praktikas įgyvendindami patvirtintus projektus

7.2. plėtosime pelkininkystę įgyvendindami ES horizonto finansuojamą projektą „PaluWise. Pelkininkystės plėtros ES link: pelkininkystės praktikos, iš kurių gimsta daugiašaliai sprendimai ir rekomendacijos“.

7.3. vykdysime anglies pėdsako kompensacines veiklas atkurdami pelkes, bei dalyvaudami ir pagal poreikį įsijungdami į ES Anglies kaupimo ūkininkavimo veiklų sertifikavimą.

7.4. dalyvausime gamtos atkūrimo reglamento Nacionalinio atkūrimo plano rengime bei vykdysime kitas advokacijos veiklas pagal poreikį ir galimybes (žemės ūkis, klimato kaita, miškų politika).

7.5. vykdysime aktyvų visuomenės švietimą tiek soc. medijose, organizuodami renginius ir pan.

7.6. įtrauksime aktyviai visuomenę, savanorius į organizacijos veiklą ir pelkių atkūrimą.

7.7. teiksime konsultacijas, rengsime studijas, ataskaitas ir teiksime kitą informaciją, susijusią su pelkių ir durpynų apsauga.

III SKYRIUS

INFORMACIJA APIE DALININKUS			
8.	Informacija apie dalininkus:		
	Dalininkas	Įnašo vertė finansinių metų pabaigoje	Įnašo vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje
	1	2	3
8.1.	Fiziniai asmenys	445,00	445,00
IV SKYRIUS KITA INFORMACIJA			
Nėra.			

Nerijus Zableckis, direktorius

2025 04 29